

MONTSE PEDRET. EAP-TREBALLADORA SOCIAL

1. Que oferim des del nostre servei?

Per una banda, tenim tota la prevenció que es fa des d'Ensenyament en general i des del centres més específicament. Tot l'aprenentatge de l'escola al llarg de tota l'etapa educativa (des de P-3 fins als ensenyaments postobligatoris) és una prevenció constant de conductes de risc, conductes incíviques o conductes agressives. Es treballa la igualtat de gènere, d'educació en valors com la tolerància i el respecte, a més del respecte a l'autoritat i les normes de convivència.

Amb la qual cosa es treballa perquè l'alumnat d'avui no desenvolupi aquestes conductes en la seva maduresa adulta.

A més, des dels centres educatius, es fa tot un treball de prevenció més específic sobretot a secundària perquè a l'adolescència és quan més sorgeixen conductes d'aquest tipus entre els alumnes. Hi ha una sèrie de programes concrets que treballen en aquest sentit com xerrades dels mossos d'esquadra (que es fan tant a primària com a secundària), treballs realitzats sobre el llenguatge no sexista o la intervenció que fan els tècnics de joventut del Consell comarcal derivada del programa de la Comissió per a l'Abordatge de la Violència Masclista per treballar els valors d'igualtat i de relació entre els adolescents.

Per altra banda, hi ha tota la prevenció en l'àmbit familiar que es fa des de l'EAP, generalment en coordinació amb els SSB, amb el seguiment de l'alumnat en situació de risc. Quan rebem una demanda d'un centre per desorganització familiar o manca d'hàbits, s'inicia una valoració que genera un seguiment del cas i és en aquest seguiment que es poden prevenir conductes que, sense cap intervenció social, podrien desembocar en un maltractament o en una negligència cada cop més greu.

2. Que podem fer per millorar la detecció i prevenció de l'abús sexual i altres maltractaments?

En la pràctica ens sorgeixen dubtes sobre **quan** i, sobretot, **COM** engegar el protocol.

Un dels primers impediments que ens trobem a l'hora de tirar endavant el protocol de maltractaments i abusos sexuals després de detectar-ne un cas és la POR. La por del professional (tutor, professor...), la por del centre, la por de la víctima. Por a què? Por a que la intervenció no resolgui el conflicte perquè no es pugui demostrar la sospita i perjudiquem al menor... Por a que la víctima perdi totalment la confiança que l'ha portat a confessar-nos el conflicte... Por a que el centre s'hagi d'enfrontar amb la família...

3 idees bàsiques:

1a Idea – Tenir clar quin és l'objectiu del treball. Cal treure la por al docent per **protegir al menor**. La prioritat és la protecció del menor i per tant la nostra por (professionals, centre...) és secundària. La sospita es deriva, l'estudien els equips especialistes i s'afronta el problema com bonament es pot.

2a Idea – Què ens frena. Els dubtes, analitzem-los. Hi ha situacions en les quals realment **dubtem** si engegar o no el protocol, situacions molt concretes que passo a definir:

-Hi ha una franja d'edat específica, que és dels 16 als 18 anys, on l'alumne encara és menor, però que a partir dels 16 anys ja no és obligatori la seva escolarització. Quan un alumne et manifesta una situació de maltractament i et demana que no vol que diguis res, s'ha d'actuar per protegir-la, però en aquesta franja d'edat la cosa es complica. Si l'alumne/a manifesta que negarà davant de qualsevol persona el que ens hagi pogut explicar a nosaltres com a professionals i nosaltres tirem endavant el protocol de maltractaments i realment és un maltracte tan sutil que no es demostrable, pot obtenir com a resultat un abandonament prematur dels estudis que impossibiliti continuar treballant amb

l'alumna des del centre escolar i a la vegada li tancarà les portes a una millor preparació educativa per afrontar el seu futur. Que podríem fer en aquests casos si no engeguéssim el protocol? D'entrada un treball en xarxa amb els diferents serveis que ens posés a tots en alerta per observar la situació des de diferents àmbits i poder aflorar la situació de maltracte sense la necessitat d'utilitzar la declaració voluntària de l'alumne/a.

Una altra situació de **dubte**:

-En algun cas, sobretot quan creiem que l'abús o maltracte prové d'una persona diferent als progenitors, podem creure que tractant el tema directament amb la família podem solucionar el conflicte. Podríem alertar als pares sobre la conducta del fill/a, de les observacions dels professionals i de les sospites que existeixen per fer-los sabedors de la situació i puguin detectar ells, segons les seves rutines, la gent amb qui s'envolten o les persones que tenen més contacte amb el menor, qui és l'agressor i interposar la posterior denúncia.

Però això és un greu error, perquè davant d'una sospita podem estar equivocats i els pares podrien estar implicats en el conflicte. I si realment estem segurs que els pares no estan implicats és perquè no és una sospita, sinó que és una certesa i per tant és totalment necessari denunciar. Davant d'una sospita mai podrem saber del cert qui està implicat i nosaltres no som investigadors privats ni les persones competents per certificar qui ha fet què. Per tant, considero que caldria engegar el protocol.

3a Idea – Què podem fer? Ens acostem a la resposta de la pregunta concreta. Tots aquests dubtes desemboquen a la necessitat cada cop més gran d'un **treball en xarxa**. On tècnics dels diferents serveis valorin conjuntament el seguiment de l'alumne per engegar el protocol. Tan senzill com, en el moment de comunicar la sospita, fer un contacte previ amb els diferents serveis de l'àmbit social per recollir la informació que es té del cas i valorar i acordar com fer la comunicació de la sospita, com engegar el protocol.

Voldria posar un exemple que, potser no és l'idoni pel tema que tractem, però sí un exemple prou clar per observar el procés. Al Departament d'Ensenyament tenim molt clar que la problemàtica de l'absentisme, quan és reiterat i consentit al llarg de tota l'escolaritat de l'alumne i la família manifesta no tenir cap interès que el fill o filla estudiïn, és clarament un maltractament, és la privació d'un dret i per tant una negligència. Per si sol, l'absentisme no és un motiu de derivació a l'EAIA. Però des d'Ensenyament difícilment podem derivar per res més perquè no hi ha més informació, si no va a l'escola, si la família no té contacte amb l'escola no podem afegir més informació que no vingui d'altres serveis que intervenen. I, generalment, l'absentisme és la punta d'un iceberg. És per això que cal fer un treball en xarxa amb els diferents serveis de l'àmbit social que intervenen en el cas per poder derivar correctament o engegar el protocol que pertoqui amb la màxima informació possible.

Amb tot l'exposat, les treballadores socials dels EAP de les Terres de l'Ebre trobem a faltar una comissió de treball referent al maltractament infantil i poder consensuar la intervenció dels diferents serveis, a l'igual que existeix una comissió per abordar la violència masclista.

En certs casos el procés s'atura abans de finalitzar el protocol o sense que hi hagi un resultat satisfactori pels professionals i això ratifica la necessitat de treballar-ho a través de grups o comissions de treball.

Existeix la comissió que revisa un cop l'any el protocol, però creiem que cal complementar-la per fer treball directe de casos, aproximar-nos més a la realitat i a nivell territorial (comarcal).

Tot i que el nou protocol TE ja contempla la creació d'una comissió tècnica amb una periodicitat semestral, caldria tractar dinàmiques i casos concrets en una periodicitat bimensual com a mínim. No hi ha mai dos casos iguals i hi ha casos que val la pena estudiar-los detingudament i valorar-los

conjuntament amb altres professionals.